

Oponentní posudek diplomové práce

OBNOVA CHMELAŘSKÉHO AREÁLU NA NERUDOVĚ NÁMĚSTÍ V ŽATCI

Diplomant: Bc. Anna Hejduková

Vedoucí práce: Ing. arch. Tomáš Efler, doc. Ing. Michael Rykl, Ph.D.

Oponent: Ing. arch. Tomáš Kocourek

Ateliér Efler, Ústav památkové péče FA ČVUT

Zadání

Předmětem diplomové práce je obnova silně zdevastovaného chmelařského areálu na Nerudově náměstí v Žatci. Areál není památkově chráněn, byť se zvažuje jeho zapsání, nachází se však v městské památkové zóně. Za téměř 200 let prošel areál postupným vývojem, který je v práci zdokumentován.

V rámci zpracování diplomního semináře studentka shromáždila bohatý obrazový, plánový i textový materiál, na jehož základě zpracovala analýzu lokality a objektu, ze kterých následně vycházela při zpracování diplomního projektu.

Jako náplň byla zvolena kombinace příbuzných funkcí se zaměřením na pivovarnictví – malý pivovar s restaurací, pivními lázněmi a kavárnou. Původní funkci připomíná malá expozice se zbytky dochované technologie.

Hodnocení

Návrh začíná analýzou širších vztahů a shrnutím historického vývoje lokality i samotné budovy. U analýzy objektu se nejedná o klasický stavebně historický průzkum s půdorysy s barevně vyznačenými stavebními etapami. Průzkum byl však značně ztížen přístupností a značně havarijním stavem. Sledovány jsou tak spíše vybrané nálezové situace. Ty jsou bohužel popsány velmi stručně, někdy nepřesně. U zbytků výplní okenních otvorů se málokdy dozvíme například o barevnosti, zbytcích kování a z toho odvozené dataci a hodnocení. Popisovány jsou především fasády a jejich členění, případně zbytky původních povrchů, chybí odbornější terminologie. Viditelné starší členění fasád na budovách 03 a 04 (liseny přes dvě podlaží, hrubě házená omítka v přízemí v kombinaci s hladkými šambránami) jsou zmíněny pouze jednou poznámkou, že se jedná o období první republiky. U původních plánů těchto částí pak diplomantka zmiňuje, že řešení bylo pravděpodobně jednodušší a ne tak zdobné. U západní fasády vyvozuje, že pokud se omítka nedochovala, tak tam ani nikdy nebyla. Toto tvrzení by se dalo u opukového zdiva na západní návětrné straně rozporovat.

Nálezové situace jsou jinak zpracovány přehledně s grafickým vyznačením ve fotografiích. Celkově by bylo vhodné jednotlivé nálezové situace podrobněji odborně popsat a zhodnotit.

Za analytickou částí následuje studentkou vybraných šest referenčních staveb v Čechách a na Slovensku. Výběr je zdařilý a prezentuje kvalitní konverze.

Vlastní návrh začíná vysvětlením konceptu obnovy – cílem je navrátit areál do podoby po přestavbách po roce 1888. Zmíněna je citlivost přístupu – obnova původních prvků, zachování hmot apod.

Dále je řešena funkční náplň objektů. Zde je otázkou, zda všechny původní chmelařské objekty musí mít nutně vztah nové funkce k pivu – to se samozřejmě nabízí jako první, pokud by však takto byla řešena většina historických chmelařských budov v Žatci, tak jich bude asi příliš.

V úvodu návrhu dle mého chybí bližší vysvětlení urbanistického řešení – vztahy k okolí, komunikacím, veřejnému prostoru apod. Následuje tak rovnou výkres bouraných konstrukcí.

V textu je dále popsáno dispoziční a funkční řešení jednotlivých částí areálu.

Kavárna má dobrou vazbu na přilehlé náměstí, zázemí je situováno do nové přístavby. Funkčně je prostor bez problémů. Otázkou je, zda by při nutnosti zateplení střechy byly vikýře tvaru původních volských ok realizovatelné v navržené podobě.

U pivovaru není zmíněno s jakou výtočí piva se uvažuje, těžko pak posuzovat přiměřenost velikosti prostor technologii, na první pohled chybí sklad sudů či lahví k expedici, sklad obalů, rovněž zázemí se mi zdá k potravinářskému provozu nepřiměřené.

U restaurace není jasná komunikace mezi kuchyní a obytným prostorem – patrně malým výtahem v šachtách, které přiléhají k baru, z výkresů ani textu to však není zřejmé.

Je na zvážení, zda patrně hlavní tahák areálu – pivní lázně, je vhodné situovat do podkroví. Jak z hlediska vlhkého provozu, tak i přístupnosti ze dvora.

Nástavba komína je řešena kontrastně jako moderní prvek, který odkazuje k historickému tvaru a zároveň do dálky informuje o nové náplni objektu.

Diskutabilní je podoba obnovy – přes úvodní proklamaci o citlivém přístupu je značná část původních vnitřních konstrukcí bourána a obnova fasád je v detailu rozpačitá. Vzhledem k tomu, že se nejedná o kulturní památku a objekt je celkově ve velmi špatném stavu, nepovažuji tento přístup za nemožný, byl bych však opatrný s pojmem „citlivý“. Z vizualizací a výkresů není úplně patrná podoba některých obnovovaných prvků – nehistoricky působí šambrány s utopenými okny na kavárně. Ač je v textu a plánech zmíněná bobrovka, ve vizualizacích je použit prejz či nějaká drážková taška. Není jasné, zda zvolená barevnost vychází z původního zjištěného stavu, nebo je záměrně nová a sjednocující. Obdobně obnova fasád objektu 04 je ke zvážení – na dochované historické členění z první republiky (není ale třeba i starší?) není brán zřetel, místo toho je zjednodušeně naznačen jakýsi hypotetický stav, který je doložen pouze plány. Proč nebyly vikýře řešeny více soudobě, když jejich podoba není nijak doložena?

Interiér je řešen pouze v náznaku, finální řešení by bylo patrně propracovanější.

Grafická podoba práce je na dobré úrovni, je přehledná. Vizualizace považuji spíše za ilustrace s příznivou náladou než obrázek, ze kterého mohu vyčíst navrženou podobu.

Závěr

Přes výše uvedené výhrady je práce odvedena s pečlivostí a celkový návrh považuji z architektonického i urbanistického hlediska za dobrý, zadání bylo splněno. Je patrná snaha o obnovu historických objektů, nové objekty či dostavby mají příznivé měřítko a jsou řešeny soudobě.

Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím stupněm C.

Ing. arch. Tomáš Kocourek
V Praze, 6. června 2023